

Riksdagens arbetsformer

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2017/18 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör utskotten och EU-nämnden, riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, EU-flagga i riksdagens plenisal, krigsdelegationens sammansättning, motionsrätten, riksdagsuppdraget, lobbyism, riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen, riksmötets öppnande, placeringen i riksdagens plenisal, stöd till riksdagsarbetet, tjänstledighet för politiska uppdrag, utskottens och riksdagsledamöternas resor, ceremonier i kammaren, vissa frågor om Europaparlamentariker samt Riksdagsförvaltningens verksamhet.

I betänkandet finns två reservationer (SD och V) och tre särskilda yttranden (SD).

Behandlade förslag

Ett femtiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Utskotten och EU-nämnden	7
Riksdagsledamöternas ekonomiska villkor	9
EU-flagga i riksdagens plenisal	12
Krigsdelegationens sammansättning	13
Motionsrätten	14
Frågor som rör riksdagsuppdraget	16
Lobbyism.....	19
Riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen.....	20
Riksmötets öppnande	23
Placeringen i riksdagens plenisal.....	24
Stöd till riksdagsarbetet	25
Tjänstledighet för politiska uppdrag	27
Utskottens och riksdagsledamöternas resor	28
Ceremonier i riksdagen m.m.	30
Vissa frågor som rör ledamöter i Europaparlamentet	32
Riksdagsförvaltningens verksamhet	34
Reservationer	36
1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (V).....	36
2. Riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen, punkt 10 (SD)	37
Särskilda yttranden	38
1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (SD).....	38
2. EU-flagga i riksdagens plenisal, punkt 5 (SD)	38
3. Frågor som rör riksdagsuppdraget, punkt 8 (SD)	38
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utskotten och EU-nämnden

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:360 av Nina Lundström (L),

2017/18:558 av Anna Hagwall (-) yrkande 2,

2017/18:846 av Peter Persson (S),

2017/18:2092 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2017/18:3820 av Mikael Jansson och Jonas Millard (båda SD) yrkande 1.

2. Riksdagsledamöternas arvode

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:167 av Jeff Ahl (SD) yrkande 1,

2017/18:1183 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M) yrkande 2,

2017/18:1567 av Johnny Skalin (SD),

2017/18:2067 av Johan Nissinen (SD),

2017/18:2080 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2017/18:2119 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2017/18:2307 av Anti Avsan (M) och

2017/18:3542 av Johnny Skalin (SD).

Reservation 1 (V)

3. Ersättning till riksdagsledamöter efter avslutat uppdrag

Riksdagen avslår motion

2017/18:166 av Jeff Ahl (SD) yrkande 1.

4. Årskort på tåget för privata resor

Riksdagen avslår motion

2017/18:2392 av Rasmus Ling (MP).

5. EU-flagga i riksdagens plenisal

Riksdagen avslår motion

2017/18:33 av Björn Söder (SD) yrkande 3.

6. Krigsdelegationens sammansättning

Riksdagen avslår motion

2017/18:35 av Björn Söder (SD).

7. Motionsrätten

Riksdagen avslår motion

2017/18:288 av Jan Lindholm (MP).

8. Frågor som rör riksdagsuppdraget

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:1450 av Margareta Larsson (-),
2017/18:2064 av Johan Nissinen (SD) och
2017/18:2080 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1.

9. Lobbyism

Riksdagen avslår motion
2017/18:2114 av Annika Hirvonen Falk och Carl Schlyter (båda MP)
yrkandena 1 och 2.

10. Riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen

Riksdagen avslår motion
2017/18:3062 av Mikael Eskilandersson (SD) yrkandena 1–4.
Reservation 2 (SD)

11. Riksmötets öppnande

Riksdagen avslår motion
2017/18:69 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD).

12. Placeringen i riksdagens plenisal

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:1245 av Margareta Cederfelt (M) och
2017/18:2093 av Björn Söder (SD).

13. Stöd till riksdagsarbetet

Riksdagen avslår motion
2017/18:3027 av Finn Bengtsson (M).

14. Tjänstledighet för politiska uppdrag

Riksdagen avslår motion
2017/18:2578 av Rikard Larsson (S).

15. Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Riksdagen avslår motion
2017/18:1658 av Lise Nordin och Stina Bergström (båda MP) yrkandena
1–6.

16. Ceremonier i riksdagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna
2017/18:492 av Robert Hannah (L) yrkande 4 och
2017/18:561 av Anna Hagwall (-).

17. Vissa frågor som rör ledamöter i Europaparlamentet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:407 av Maria Weimer (L) och

2017/18:1371 av Åsa Westlund och Alexandra Völker (båda S).

18. Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:281 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1 och 2,

2017/18:285 av Jan Lindholm (MP) yrkandena 1 och 2,

2017/18:406 av Allan Widman och Birgitta Ohlsson (båda L),

2017/18:492 av Robert Hannah (L) yrkandena 1–3,

2017/18:960 av Per Lodenius (C),

2017/18:3154 av Betty Malmberg (M) yrkande 3 och

2017/18:3269 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD).

Stockholm den 25 januari 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Dag Klackenbergs (M), Emanuel Öz (S), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Laila Naraghi (S), Petter Löberg (S) och Suzanne Svensson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 54 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2017/18 om riksdagens arbetsformer. Motionerna rör utskotten och EU-nämnden, riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, EU-flagga i riksdagens plenisal, krigsdelegationens sammansättning, motionsrätten, riksdagsuppdraget, lobbyism, riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen, riksmötets öppnande, placeringen i riksdagens plenisal, stöd till riksdagsarbetet, tjänstledighet för politiska uppdrag, utskottens och riksdagsledamöternas resor, ceremonier i kammaren, vissa frågor om Europaparlamentariker samt Riksdagsförvaltningens verksamhet.

Utskottets överväganden

Utskotten och EU-nämnden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förändringar i riksdagens utskottsorganisation, en reducereing av riksdagskansliet och statistik i utskotten och EU-nämnden.

Motionerna

I tre motionsyrkanden begär motionärerna att nya utskott ska inrättas i riksdagen.

Nina Lundström (L) begär i motion 2017/18:360 att frågan om att inrätta ett hållbarhetsutskott i riksdagen utreds. Hon anför att en hållbar utveckling och åtgärder mot global uppvärmning ställer stora krav på alla i samhället, och att riksdagen spelar en viktig roll för att forma lagar och regler. Flera av riksdagens utskott hanterar hållbarhetsfrågor ur olika perspektiv, men ett hållbarhetsutskott skulle kunna ha ett helhetsansvar och hålla samman hållbarhetsfrågorna.

Anna Hagwall (-) begär i motion 2017/18:558 yrkande 2 att riksdagskansliet reduceras till en tredjedel av sin nuvarande storlek. Motionären anför att eftersom lagstiftningen i dag till stor del sköts i EU är det både kostsamt och trögt att ha en stor riksdagsförvaltning.

Peter Persson (S) begär i motion 2017/18:846 att bostadsutskottet återinrättas i riksdagen. Motionären konstaterar att det tidigare fanns ett bostadsutskott men att detta 2006 slogs samman med lagutskottet till det nuvarande civilutskottet. Bostadsfrågan är enligt motionären ett viktigt politikområde, och både konsumentpolitiken och övriga civilrättsfrågor riskerar att hamna i skymundan i civilutskottets arbete. Genom att åter inrätta ett bostadsutskott kan dessa frågor få större utrymme i civilutskottet. Med fler utskott kan också fler riksdagsledamöter få utskottsuppdrag.

Mikael Jansson och Jonas Millard (båda SD) begär i motion 2017/18:3820 yrkande 1 att det inrättas ett it-utskott i riksdagen. Genom ett sådant utskott kan riksdagen enligt motionärerna fokusera på den nödvändiga framtida digitaliseringen av Sverige och säkerställa bra och samhällsutvecklande it för hela Sverige. Ett it-utskott kunde samla politisk kompetens på området och ta ett övergripande ansvar för att Sveriges digitalisering.

I motion 2017/18:2092 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 begär motionären att det ska föras offentlig statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden. Motionären konstaterar att det förs statistik över mycket som sker i riksdagen, t.ex. antalet motioner, hur ledamöterna röstar och om deras närvaro. Det är en viktig del i en öppen demokrati som gör det möjligt för medborgarna

att se hur deras företrädare sköter sina förtroendeuppdrag. Av samma anledning bör det enligt motionären även föras statistik över arbetet i utskotten och EU-nämnden, eftersom det är här ärendena bereds.

Bakgrund och gällande ordning

Riksdagen väljer enligt 4 kap. 3 § regeringsformen inom sig utskott, däribland ett konstitutionsutskott och ett finansutskott, enligt bestämmelser i riksdagsordningen. För närvarande finns det 15 utskott och en EU-nämnd i riksdagen.

Den nuvarande utskottsorganisationen, med fackutskott som bereder både lagstiftnings- och budgetärenden inom respektive ansvarsområde, infördes 1971 och har i stort sett varit oförändrad sedan dess, med undantag för inrättandet av civilutskottet 2006. Civilutskottet övertog då merparten av lagutskottets och bostadsutskottets beredningsområden (förs. 2005/06:RS3 avsnitt 5.2). Samtidigt genomfördes vissa ändringar av flera andra utskotts beredningsområden genom överflyttningar av olika ärendegrupper.

Utskotten lämnar en verksamhetsberättelse för varje riksmöte. I verksamhetsberättelsen, som har karaktären av en faktasammanställning, lämnas uppgifter om utskottets behandling av propositioner, motioner, EU-frågor och andra ärenden. Verksamhetsberättelsen ingår i riksdagstrycket och finns även tillgänglig på riksdagens webbplats.

Riksdagsförvaltningens uppgifter är enligt 14 kap. 2 § riksdagsordningen att ge stöd till arbetet i kammaren, utskotten och EU-nämnden samt att bistå riksdagens ledamöter och organ med sakuppgifter för riksdagsarbetet.

Tidigare behandling

Utskottet behandlade vissa motioner om ändringar i utskottsorganisationen under våren 2009 (bet. 2008/09:KU15). Utskottet avslög motionerna med hänvisning till att det då nyligen hade gjorts en grundlig utvärdering av utskottsindelningen och ärendefördelningen mellan utskotten, vilket bl.a. resulterat i att civilutskottet inrättades, och att erfarenheterna av de genomförda förändringarna borde avvaktas innan frågor om en förändrad utskottsindelning på nytt togs upp till prövning. Utskottet vidhöll detta ställningstagande 2010 (bet. 2009/10:KU11) och 2015 (bet. 2014/15:KU6). Utskottet avstyrkte också 2015 och 2017 likalydande yrkanden om statistik i utskotten och EU-nämnden (bet. 2014/15:KU6 och genom förenklad beredning 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden om förändringar i utskottsorganisationen och om statistik i utskotten och EU-nämnden. Utskottet ser heller inte skäl att bifalla motionen om en reduktion av antalet tjänstemän i riksdagens lagstiftningsarbete. Motionerna avstyrks.

Riksdagsledamöternas ekonomiska villkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om förändringar i systemet för hur riksdagsledamöternas arvode fastställs, ersättning till riksdagsledamöter efter avslutat uppdrag och möjligheten för riksdagsledamöter att använda årskortet på SJ även för privata resor.

Jämför reservation 1 (V) och särskilt yttrande 1 (SD).

Motionerna

Arvode

I kommittémotion 2017/18:2119 begär Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) att riksdagsstyrelsen ska återkomma med förslag om att nivån på riksdagsledamöternas grundarvode bör bindas till ett prisbasbelopp per månad (yrkande 1) och att riksdagsstyrelsen ska utreda hur de extra ersättningar för uppdrag som är direkt knutna till riksdagsarbetet, som exempelvis utskottsordförande, kan avskaffas (yrkande 2). Motionärerna anför att riksdagsledamöternas höga arvoden riskerar att skapa en klyfta mellan ledamöterna och det folk de representerar. Ett någorlunda högt arvode behövs dock enligt motionärerna för att folk inte ska avstå från att ställa upp som riksdagsledamöter och för att riksdagsledamöter ska kunna vara omutbara. De extra ersättningarna för uppdrag kopplade till riksdagsarbetet utgör enligt motionärerna en onödig kostnad för staten. Arbetsuppgifter kan fördelas inom en riksdagsgrupp för att avlasta den som har ett särskilt uppdrag.

I motion 2017/18:167 av Jeff Ahl (SD) yrkande 1 begär motionären att riksdagsledamöternas arvode ska frysas tills den reella skillnaden gentemot lönen för arbetare blir densamma som 1998 och att arvodesökningarna därefter följer reallöneökningen för gruppen arbetare. Motionären anför att ledamöterna låter sina arvoden skena iväg medan vanligt folks löner inte ökar i samma takt. Arvodet till riksdagsledamöter med extra ansvarsråden, som t.ex. gruppledare eller utskottsordförande, bör ligga på en nivå motsvarande 1,1 gånger det vanliga arvodet.

Jonas Jacobsson Gjörtler (M) begär i motion 2017/18:1183 yrkande 2 att ersättningssystemet för riksdagsledamöter ändras. Ett alternativ till dagens ordning är ett symboliskt, lågt grundarvode som motsvarar en viss procentsats av basbeloppet per månad, med ersättning också för förlorad arbetsförtjänst. På det sättet kan arvodet motsvara den lön var och en hade innan de blev invalda i riksdagen. Motionären anför att ett högt arvode kan tjäna som ett incitament att söka sig till uppdraget som riksdagsledamot. Många människor utanför riksdagen uppfattar också dagens arvode som högt.

Även Johnny Skalin (SD) begär i motion 2017/18:1567 och 2017/18:3542 att arvodesystemet för utskotten och EU-nämnden ses över. Motionären anser att riksdagsledamöternas arvoden bör kopplas till prisbasbeloppet. Arvodet

kunde bestå av ett grundarvode som per månad motsvarar 0,9 prisbasbelopp, med ett tilläggsarvode för den som har en högre arbetsbelastning på grund av uppdrag som exempelvis utskottsordförande. Ett liknande yrkande finns i motion 2017/18:2080 yrkande 2 av Markus Wiechel (SD). Motionären anser att ett nytt tvådelat arvodesystem för riksdagsledamöter bör övervägas där den ena delen grundar sig på arbetsbelastning och den andra ligger fast.

Johan Nissinen (SD) begär i motion 2017/18:2067 att riksdagsledamöternas arvoden höjs en gång efter varje val i stället för en gång varje år. En sådan ordning skulle enligt motionären motsvara den som gäller på kommunal nivå.

I motion 2017/18:2307 begär Anti Avsan (M) att man överväger ett nytt system för riksdagsledamöternas arvoden, som premierar kompetens och erfarenhet och som är mer neutralt i förhållande till riksdagsledamöternas privat-ekonomiska incitament. Dagens arvoden, som för många överstiger vad de annars skulle tjäna, riskerar att medföra att ledamöter stannar kvar i riksdagen onödigt länge eftersom de annars skulle få en lägre lön.

Ersättning till riksdagsledamöter efter avslutat uppdrag

Jeff Ahl (SD) begär i motion 2017/18:166 yrkande 1 att riksdagsledamöter som avslutar sitt uppdrag ska omfattas av samma regler om a-kassa som medborgare i övrigt. Riksdagsledamöter är enligt motionären folkets representanter och bör därför omfattas av samma lagar och regler som övriga medborgare.

Årskort på tåget för privata resor

Rasmus Ling (MP) begär i motion 2017/18:2392 att det tas fram ett regelverk som gör det möjligt att riksdagsledamöters årskort på SJ får användas också för privata resor och att den privata användningen av årskortet ska förmånsbeskattas. Motionären anför att eftersom man innehar uppdraget som riksdagsledamot dygnet runt årets alla dagar borde det vara möjligt att använda årskortet också för privata resor, förutsatt att man betalar förmånsskatt för detta.

Bakgrund och gällande ordning

En riksdagsledamot har enligt 5 kap. 2 § riksdagsordningen rätt till arvode för sitt uppdrag. Närmare bestämmelser om detta och om andra ekonomiska villkor med anledning av uppdraget finns i lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter (ersättningslagen). Enligt 3 kap. 1 § ersättningslagen har ledamöterna månadsarvoden vars storlek bestäms av Riksdagens arvodesnämnd, som är en myndighet under riksdagen. Arvodet uppgår för närvarande till 65 400 kronor per månad. Tilläggsarvode betalas för uppdrag som vice talman samt ordförande och vice ordförande i ett utskott eller i EU-nämnden (3 kap. 2 och 3 §§). Dessutom betalas enligt lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

(arvodeslagen) tilläggsarvoden för uppdrag i exempelvis riksdagsstyrelsen och för styrelseuppdrag i andra riksdagsorgan.

Det samlade regelverket för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, bl.a. ersättningslagen och arvodeslagen, var nyligen föremål för en översyn. Översynen omfattade såväl materiella som redaktionella frågor. Översynen, som redovisades i betänkandet Vissa frågor om riksdagsledamöternas ersättningar (2013/14:URF1), resulterade bl.a. i den nu gällande ersättningslagen. Reglerna för hur riksdagsledamöternas arvode ska fastställas ändrades inte i samband med översynen (bet. 2016/17:KU3, rskr. 2016/17:35).

Riksdagsledamöters rätt till omställningsstöd och inkomstgaranti regleras i 12 kap. ersättningslagen. När en riksdagsledamot som inte har fyllt 65 år lämnar riksdagen ska Riksdagsförvaltningen erbjuda honom eller henne ett stöd för att kunna återgå till förvärsarbete (3 §). Den som har varit ledamot och som före 65 års ålder lämnar riksdagen efter minst tre hela års sammanhängande tid i riksdagen har rätt till inkomstgaranti från och med den tidpunkt då arvodet upphör. Syftet med inkomstgarantin är att skapa en ekonomisk trygghet för en avgående ledamot i den omställningssituation som uppstår när han eller hon lämnar riksdagen. Garantin är inte avsedd som en varaktig försörjning (2 §).

För den som har varit ledamot i riksdagen kortare sammanlagd tid än sex hela år gäller inkomstgarantin under ett år. För den ledamot som lämnar riksdagen efter en sammanlagd tid av minst sex hela år i riksdagen gäller inkomstgarantin i längst två år om ledamoten inte har uppnått 40 års ålder, i längst fem år om ledamoten har uppnått 40 men inte 50 års ålder, och längst till ingången av den månad då ledamoten fyller 65 år om han eller hon har uppnått 50 års ålder. Inkomstgarantins storlek beräknas som en andel av de arvoden och tilläggsarvoden ledamoten hade vid avgångstillfället (11 och 12 §§). Inkomstgarantin ska minska med vad ledamoten får i lön, delpension, sjukersättning m.m. (14–18 §§).

Riksdagens ledamöter har rätt till ett årskort på SJ för tjänsteresor. Med en tjänsteresa avses en resa som en ledamot gör som ett led i utövningen av sitt uppdrag som riksdagsledamot (4 kap. 1 § ersättningslagen).

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om riksdagsledamöternas arvoden. Utskottet har då konstaterat att frågan om arvodenas storlek och hur dessa ska bestämmas har varit föremål för ingående bedömningar genom åren och att olika system för att bestämma arvoden har prövats. Utskottet har varit av uppfattningen att dagens ordning har fungerat väl. Utskottet har också framhållit att de uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är sådana som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget och som ofta medför ett betydande merarbete i fråga om ansvar, inläsning och tidsåtgång. Det har därför enligt utskottet varit motiverat med de särskilda arvoden som

betalas ut. Motionerna har avstyrkts (se bl.a. bet. 2006/07:KU4, 2010/11:KU19, 2012/13:KU17 och 2014/15:KU6).

Motioner om riksdagsledamöternas arvoden prövades senast hösten 2016, varvid utskottet på nytt vidhöll sina tidigare ställningstaganden (bet. 2016/17:KU3). SD och V reserverade sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om riksdagsledamöternas arvoden och avstyrker motionsyrkanden om förändringar i arvodenas storlek och ordningen för hur de bestäms. Utskottet konstaterar också att syftet med den inkomstgaranti som ges till riksdagsledamöter efter avslutat uppdrag är att skapa en ekonomisk trygghet i den omställningssituation som uppstår när en ledamot lämnar riksdagen. Utan en sådan trygghet riskerar man att färre ställer upp som förtroendevalda, vilket enligt utskottet vore till nackdel för demokratin. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet om förändringar i ordningen med omställningsstöd och inkomstgaranti. Inte heller ställer sig utskottet bakom yrkandet om att använda det årskort ledamöterna får för sina tjänsteresor även för privata resor. Motionerna avstyrks.

EU-flagga i riksdagens plenisal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att EU-flaggan ska tas bort från riksdagens plenisal.

Jämför särskilt yttrande 2 (SD).

Motionen

Björn Söder (SD) begär i motion 2017/18:33 yrkande 3 att EU-flaggan ska tas bort från riksdagens plenisal. Motionären anför att EU symboliserar överstatlighet och att EU-flaggan därför ska avlägsnas från plenisalen.

Bakgrund

Sverige är medlem i Europeiska unionen sedan 1995, och sedan 2011 anges det i 1 kap. 10 § regeringsformen att Sverige är medlem i EU. Enligt Sveriges ständiga representation vid Europarådet antogs Europarådets flagga, blå med tolv gyllene stjärnor, av Europarådets parlamentariska församling och ministerkommittén 1955. Europeiska unionen (EU), tidigare Europeiska gemenskapen (EG), använder sedan 1986 flaggan som sin symbol efter att ha fått tillstånd från Europarådet.

Talmannen leder riksdagsarbetet, och gruppledarna ska enligt 4 kap. 3 § riksdagsordningen samråda med talmannen om arbetet i kammaren. Talmannen beslutade vid ett möte med gruppledarna den 26 november 2008 att EU-flaggan skulle placeras i plenisalen under det svenska ordförandeskapet hösten 2009. Därefter har EU-flaggan hängt i plenisalen.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare avstyrkt motioner om flaggning i riksdagens plenisal med hänvisning till att det är talmannens uppgift att besluta om utsmyckningen av plenisalen och om flaggningen i och i anslutning till riksdagens byggnader (bl.a. i bet. 2001/02:KU9, 2002/03:KU19, 2006/07:KU4 och 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionsyrkandet.

Krigsdelegationens sammansättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att krigsdelegationens presidium ska bestå av talmanspresidiet.

Motionen

Björn Söder (SD) begär i motion 2017/18:35 en ändring i riksdagsordningen med innebörden att krigsdelegationens presidium ska bestå av talmanspresidiet. Motionären konstaterar att talmannen är delegationens ordförande och att krigsdelegationen under innevarande valperiod har valt en vice ordförande, en andre vice ordförande och en tredje vice ordförande. En av dessa vice ordförande är också vice talman. Då det är en vice ordförande som vid ordförandens frånvaro leder krigsdelegationens sammanträden torde det enligt motionären vara värdefullt med den erfarenhet av att leda den ordinarie riksdagens arbete som alla vice talmän har. Detta skulle enligt motionären bidra positivt till krigsdelegationens ledningsarbete.

Gällande ordning

Riksdagen ska enligt 15 kap. 2 § regeringsformen inom sig utse en krigsdelegation som ska träda i riksdagens ställe om riket är i krig eller krigsfara och förhållandena kräver det. Krigsdelegationen består enligt 13 kap. 11 § riksdagsordningen av talmannen och 50 andra ledamöter. Delegationen

väljer inom sig en eller flera vice ordförande. När krigsdelegationen är i riksdagens ställe utövar den med vissa undantag riksdagens befogenheter.

Av 12 kap. 6 § riksdagsordningen följer att val inom riksdagen av en innehavare av ett visst uppdrag sker genom acklamation eller, om någon begär det, med slutna sedlar. Den som har fått flest röster är vald, om inte annat anges i riksdagsordningen. Vid lika röstetal ska valet avgöras genom lottnings.

Krigsdelegationen genomförde en övning under 2017.

Utskottets ställningstagande

Det är riksdagen som väljer krigsdelegationens ledamöter och krigsdelegationen som inom sig väljer en eller flera vice ordförande. Det saknas enligt utskottet anledning att som motionären föreslår föreskriva vilka dessa vice ordförande ska vara. Motionen avstyrks.

Motionsrätten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att införa en ständig motionsrätt för riksdagsledamöter.

Motionen

Jan Lindholm (MP) begär i motion 2017/18:288 att det införs en ständig motionsrätt för riksdagens ledamöter i stället för dagens allmänna motionstid. Motionären anför att dagens inskränkning i riksdagsledamöters initiativrätt är märklig mot bakgrund av förhållandet att regeringen är underställd riksdagen men ändå har rätt att när som helst väcka förslag. Riksdagsledamöternas verktyg begränsas därmed till att reagera på, kontrollera och granska regeringens arbete. Med en kontinuerlig motionsrätt skulle en motion dessutom kunna kopplas till en aktuell händelse. Vidare skulle det totala antalet motioner enligt motionären sannolikt minska. Om den allmänna motionstiden avskaffades borde enligt motionären också kravet på att alla förslag ska behandlas inom valperioden avskaffas. I stället kunde en ordning införas som innebär att alla förslag ska behandlas inom ett visst antal år.

Gällande ordning

Regeringen och varje riksdagsledamot får enligt 4 kap. 4 § regeringsformen väcka förslag i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning. I riksdagsordningen finns det närmare bestämmelser om när motioner får väckas.

Under allmänna motionstiden varje höst, från början av riksmötet och så länge som motioner får lämnas med anledning av budgetpropositionen, får

motioner väckas i fråga om allt som kan komma under riksdagens prövning (9 kap. 11 § riksdagsordningen).

Motioner med anledning av en proposition, en skrivelse, en framställning eller en redogörelse får enligt 9 kap. 12 § riksdagsordningen väckas inom femton dagar från den dag då propositionen, skrivelsen, framställningen eller redogörelsen anmäldes i kammaren (följdmotioner). Riksdagen kan besluta om förkortad eller förlängd motionstid (9 kap. 13 § riksdagsordningen). Härutöver får minst tio ledamöter gemensamt väcka en motion med anledning av en händelse av större vikt, om händelsen inte kunde förutses eller beaktas när motioner annars får väckas (9 kap. 15 § riksdagsordningen).

Enligt 4 kap. 5 § regeringsformen ska ett ärende som har väckts av regeringen eller en riksdagsledamot beredas av ett utskott innan det avgörs i kammaren. Av 10 kap. 2 § riksdagsordningen följer att bl.a. motioner ska hänvisas till ett utskott för beredning. Utskotten ska avge betänkanden till kammaren i de ärenden som har hänvisats till dem och som inte har återkallats (10 kap. 3 § första stycket riksdagsordningen).

Ett ärende ska enligt 11 kap. 15 § riksdagsordningen avgöras under den valperiod då det har väckts. Riksdagen får dock besluta att behandlingen får skjutas upp till det första riksmötet i nästa valperiod.

Tidigare utredningar

De närmare formerna för motionsrätten har varit föremål för utredning vid flera tillfällen, vilket bl.a. har resulterat i förslag om en frivillig restriktivitet i väckandet av motioner och i förenklingar i beredningen av motioner. Riksdagskommittén anförde i betänkandet Riksdagen i en ny tid (framst. 2005/06:RS3 s. 10 f.) att bl.a. det stora antalet motioner under allmänna motionstiden riskerar att ta för stor del av utskottens tid i anspråk, på bekostnad av andra arbetsuppgifter. Två alternativa lösningar för den fristående motionsrätten övervägdes – en ständigt pågående motionsrätt respektive två allmänna motionstider under ett riksmöte – men kommittén stannade vid att den nuvarande ordningen, trots sina brister, är att föredra.

Den s.k. EUMOT-utredningen föreslog att allmänna motionstiden skulle avskaffas och ersättas av en fri motionsrätt året om, med vissa begränsningar mot slutet av en valperiod (2010/11:URF3). Utredningens förslag har inte lett till någon lagstiftning.

Den parlamentariskt sammansatta kommitté som under 2013 och 2014 genomförde en samlad översyn av riksdagsordningen hade bl.a. i uppdrag att överväga om det finns skäl att utvidga möjligheten att förlänga motionstiden. Kommittén redovisade i betänkandet Översyn av riksdagsordningen (2013/14:RS3, bet. 2013/14:KU46) argument för och emot en allmän motionstid året om men konstaterade att det inte finns tillräckligt stöd för detta och lämnade därför inte något förslag i denna del. Kommittén föreslog inte heller i övrigt några ändrade regler för motionsrätten.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat förslag om att avskaffa allmänna motionstiden och i stället införa en kontinuerlig motionsrätt. Utskottet har då konstaterat att arbetsbelastningen för utskotten redan är stor och att utskotten även har ett ökat behov av utrymme för bl.a. behandlingen av EU-frågor, uppföljning och utvärdering samt fördjupade kontakter med forsknings- och framtidsfrågor. Till detta kommer enligt utskottet att antalet fristående motioner har ökat kraftigt under senare år. Det finns enligt utskottet inte tillräckliga skäl som talar för att de diskuterade ordningarna, bl.a. med en kontinuerlig motionstid, skulle bidra till en förbättring i dessa avseenden. Det får enligt utskottet förutsättas att ledamöterna använder motionsinstitutet med eftertanke (bet. 2008/09:KU15).

Utskottet har senare konstaterat att frågan om att avskaffa allmänna motionstiden har varit föremål för utredning och överväganden av den kommitté som genomförde den samlade översynen av riksdagsordningen och att kommittén då inte funnit tillräckliga skäl för en allmän motionsrätt året om. Utskottet var därför inte berett att göra en annan bedömning (bet. 2014/15:KU6). Utskottet vidhöll, genom förenklad beredning, detta ställningstagande våren 2017 (bet. 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande att det inte finns skäl att avskaffa allmänna motionstiden och ersätta den med en ständigt motionsrätt. Motionen avstyrks.

Frågor som rör riksdagsuppdraget

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en analys kring uppförandenormer, att riksdagsledamöter ska arbeta på en annan arbetsplats i två veckor och möjligheten att avsätta riksdagsledamöter med hög frånvaro.

Jämför särskilt yttrande 3 (SD).

Motionerna

Margareta Larsson (-) begär i motion 2017/18:1450 att det tillsätts en arbetsgrupp vars uppdrag är att göra en samlad analys kring uppförandenormer i riksdagen. Enligt motionären bör riksdagens ledamöter vara föredömen i hur man uppträder mot varandra. Ett gott bemötande ledamöter emellan skulle dessutom öka förtroendet för de förtroendevalda och göra det lättare att rekrytera personer till förtroendeuppdrag. Motionären framhåller bl.a. att debattklimatet i politiska forum lämnar mycket övrigt att önska och att en

respektlöshet i många fall visat sig råda mellan politiska motståndare. En studie av arbetsmiljön skulle kunna resultera i gemensamma riktlinjer kring uppförandenormer.

Johan Nissinen (SD) begär i motion 2017/18:2064 att alla riksdagsledamöter arbetar två veckor på en annan arbetsplats, helst med ett tungt och stressigt jobb, t.ex. inom vården eller som hantverkare. Enligt motionären är det många ledamöter som aldrig har haft ett arbete utanför politiken. De torde därmed ha svårt att känna förståelse för väljarnas vardagssituation.

I motion 2017/18:2080 yrkande 1 av Markus Wiechel (SD) begär motionären åtgärder mot förtroendevalda som skolkar från uppdraget. Förtroendevalda som har en mycket hög frånvaro och som inte utför sitt förtroendeuppdrag riskerar att skada medborgarnas förtroende för demokratin. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur förtroendevalda med en orimligt hög frånvaro kan avsättas.

Bakgrund

En riksdagsledamot får enligt 4 kap. 11 § första stycket regeringsformen inte lämna sitt uppdrag utan att riksdagen har medgett det. Enligt samma paragrafs andra stycke kan Valprövningsnämnden i vissa fall pröva en ledamots behörighet. Den som förklaras obehörig är därmed skild från uppdraget. Enligt tredje stycket får en ledamot eller en ersättare i annat fall skiljas från uppdraget endast om han eller hon genom brott har visat sig uppenbart olämplig för uppdraget. Beslut om detta fattas av domstol. En förutsättning är enligt 20 kap. 4 § brottsbalken att straffet för brottet är fängelse i två år eller däröver.

Enligt Holmberg m.fl., Grundlagarna (2012, s. 268 f.) finns det inte någon möjlighet för väljare eller parti att skilja en ledamot från uppdraget. En ledamot eller en ersättare får, som nämnts, lämna sitt uppdrag endast med riksdagens medgivande, men det torde inte förekomma att riksdagen nekar en ledamot att avgå från riksdagsuppdraget.

En riksdagsledamot kan enligt 5 kap. 3 § riksdagsordningen efter prövning få ledigt från sitt uppdrag. Prövningen görs av talmannen eller riksdagen, beroende på ledighetens längd. Om ledigheten varar minst en månad ska ledamotens uppdrag under tiden utövas av en ersättare. Om ledigheten avser en period om en månad eller längre beslutar kammaren om ledighet för andra skäl än sjukdom eller föräldraledighet (5 kap. 4 § riksdagsordningen). Riksdagsstyrelsen har i fråga om riksdagsledamöters ledighet framhållit att ledamöterna har fått sitt mandat av väljarna i samband med val. Det är ledamotens ansvar att leva upp till detta förtroende, och i nästa val avgör väljarna om förtroendet ska förnyas. Det innebär enligt riksdagsstyrelsen att varje ledamot i samarbete med sitt parti själv får avgöra hur han eller hon ska sköta sitt uppdrag under löpande valperiod. Det finns inga formella krav på hur stor arbetsinsats en ledamot ska göra.

Av riksdagsstyrelsens framställning Översyn av riksdagsordningen (framst. 2013/14:RS3 s. 183, bet. 2013/14:KU46) framgår att praxis för att bevilja

tjänstledighet för att fullgöra verksamhet utanför riksdagen är mycket restriktiv. I princip tillåts endast tjänstledighet för uppdrag som statssekreterare, sjuk- och föräldraledighet samt internationella uppdrag.

Tidigare behandling

Utskottet har vid behandlingen av ett motionsyrkande om riksdagsledamöters möjlighet att arbeta även utanför riksdagen anfört att det finns ett värde i att riksdagsledamöter är aktiva i samhället vid sidan av det politiska arbetet. För många ledamöter kan det dessutom enligt utskottet vara värdefullt att behålla kompetensen inom ett yrke för att kunna återgå till det efter riksdagsuppdraget. Det måste enligt utskottet i första hand vara en uppgift för den enskilda ledamoten att avgöra om arbetssituationen ger utrymme även för andra uppgifter (se bl.a. bet. 2003/04:KU5 s. 23 f. och bet. 2004/05:KU29). Utskottet vidhöll detta ställningstagande även våren 2017 (bet. 2016/17:KU18). Utskottet har också påmint om den ytterst restriktiva praxis som gäller för ledigheter kortare än en månad och därvid avstyrkt ett motionsyrkande om utökade möjligheter till kortare ledighet (bet. 2005/06:KU33 s. 15).

Utskottet har tidigare avstyrkt ett motionsyrkande om en möjlighet att avsätta riksdagsledamöter med en hög frånvaro (bet. 2016/17:KU18). Utskottet har anfört att en riksdagsledamot är förtroendevald och därmed inte anställd av riksdagen eller Riksdagsförvaltningen. Han eller hon är därför fri att själv bestämma sin arbetsinsats, och det finns inga formella krav på hur stor arbetsinsatsen ska vara.

Vid behandlingen av ett motionsyrkande om möjligheten för riksdagsledamöter att omfattas av arbetsmiljölagstiftningen för att motverka att åsiktsskillnader, personliga ambitioner och direkta maktintressen i riksdagen urartar till en mobbningskultur har utskottet konstaterat att riksdagsuppdraget är ett förtroendeuppdrag och inte en anställning. Riksdagsledamöters tillgång till Riksdagsförvaltningens arbetsmiljöinsatser lämpar sig därför enligt utskottet inte för särskild reglering (bet. 2013/14:KU15 s. 7).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sina tidigare ställningstaganden om krav på riksdagsledamöters arbetsinsats, om frånvaro och deras arbete utanför riksdagen.

Utskottet ser positivt på att värdet av ett gott debatt- och arbetsklimat i riksdagen uppmärksammas men anser inte att det finns behov av ett sådant tillkännagivande om en analys kring uppförandenormer som motionären begär. Motionerna avstyrks.

Lobbyism

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en ökad öppenhet kring lobbyism och ett register över lobbyister.

Motionen

Annika Hirvonen Falk och Carl Schlyter (båda MP) begär i motion 2017/18:2114 tillkännagivanden om en ökad transparens kring lobbyism (yrkande 1) och om att det införs ett register över lobbyister i riksdagen (yrkande 2). Motionärerna anför att förtroendevalda måste kunna ha kontakt med samhället och företrädare för olika intresseorganisationer, men kontakterna bör så långt som möjligt präglas av tydlighet och öppenhet så att det inte råder något tvivel om vilka intressen som påverkar politiken. En konkret åtgärd vore att inrätta ett register över lobbyister som agerar gentemot riksdagsledamöter och anställda vid partikanslierna i riksdagen. Ett sådant register kunde enligt motionärerna öka möjligheterna till kontroll av hur politiken påverkas och därigenom öka allmänhetens förtroende för partipolitiken och stärka demokratin.

Tidigare behandling m.m.

Demokratiutredningen fann i betänkandet En uthållig demokrati (SOU 2000:1 s. 95 f.) att en registrering av lobbyister skulle öka den politiska ojämlikheten och därför inte borde införas. Att registrera lobbyister skulle enligt utredningen konservera en maktfördelning och göra det svårare för nya medborgargrupper att ta sig in. Detta gäller särskilt resurssvaga grupper, såsom nyare sociala rörelser, som till skillnad från bl.a. näringslivet och fackföreningarna sällan har egna lobbyister. Erfarenheter från USA visade vidare enligt Demokratiutredningen på praktiska problem med en användbar lagstiftning om registrering av lobbyister.

Även 2014 års demokratiutredning berörde frågan (SOU 2016:5 s. 41 f.). Utredningen ansåg att lobbyingen i form av informella kontakter mellan beslutsfattare och intresseorganisationer inte i nuläget utgör någon direkt utmaning för demokratin och förespråkade därför inte att någon form av reglering införs som förändrar förutsättningarna för intresseorganisationernas kontakter med beslutsfattare, t.ex. en registrering av lobbyister. Denna typ av reglering är enligt utredningen svår att utforma på ett ändamålsenligt sätt som inte medför negativa effekter för demokratin.

Utskottet har vid behandlingen av likalydande motionsyrkanden sagt sig mot denna bakgrund inte vara berett att förorda en utredning om en sådan ordning. Utskottet har därför avstyrkt motionerna (se bl.a. bet. 2004/05:KU29,

bet. 2012/13:KU17, bet. 2014/15:KU6 och genom förenklad beredning bet. 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionsyrkandena.

Riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionen

I motion 2017/18:3062 begär Mikael Eskilandersson (SD) att benämningen ”subsidiaritetsprövning” bör ses över (yrkande 1) och att det i stället bör kallas t.ex. ”subsidiaritetsprincipsprövning” (yrkande 2). Oavsett benämning bör prövningen enligt motionären alltid innehålla ett yttrande om både subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (yrkande 3). Varje yttrande gällande proportionalitetsprincipen bör dessutom innehålla noteringar om ett lagstifningsutkastas finansiella och administrativa konsekvenser för medlemsstaternas regeringar och lokala eller regionala myndigheter (yrkande 4). Motionären anför att benämningen ”subsidiaritetsprövning” inte finns med i EU-fördragen eller tillhörande protokoll. Där talas det i stället om ”subsidiaritetsprincipen”. Motionären påpekar att utkast till ny EU-lagstiftning enligt fördragets protokoll ska motiveras med avseende på både subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, och i utkasten ska hänsyn tas till att det finansiella eller administrativa ansvar som vilar på unionen, nationella regeringar, regionala eller lokala myndigheter, ekonomiska aktörer och medborgare så långt som möjligt ska begränsas och stå i proportion till de mål som ska uppnås.

Bakgrund och gällande ordning

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. Innebörden av subsidiaritetsprincipen framgår av artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen:

Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av

medlemsstaterna [...] och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Enligt artikel 5 i protokollet ska utkastet till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller i förekommande fall någon annan är förslagsställare.

Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet. Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) får inom åtta veckor lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande om parlamentet eller kammaren anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska ta hänsyn till alla motiverade yttranden från de nationella parlamenten.

Enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen ska riksdagen pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2 om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § riksdagsordningen).

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser i ett betänkande. Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade utskottet att det av fördragets och protokollets ordalydelser inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet att det finns visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet framhöll att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Av orden ”endast om

och i den mån” fick det, enligt utskottet, anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Utskotten torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden. Utskottet har därefter hänvisat till dessa uttalanden i ett stort antal betänkanden (se t.ex. bet. 2014/15:KU5, bet. 2015/16:KU5, bet. 2016/17:KU5 och bet. 2017/18:KU5).

Vid den senaste uppföljningen konstaterade utskottet att det av övriga utskotts yttranden har framkommit att det är tämligen vanligt förekommande att en proportionalitetsbedömning görs inom ramen för subsidiaritetsprövningen (bet. 2017/18:KU5).

Riksdagens parlamentariska EU-kommitté

En parlamentariskt sammansatt kommitté har i uppdrag att utreda riksdagens arbete med EU-frågor. Kommitténs tillsattes efter ett tillkännagivande på förslag av konstitutionsutskottet om behovet av en utredning (bet. 2015/16:KU16).

Kommittén ska bl.a. överväga hur riksdagen bör och kan förhålla sig till en utveckling inom EU med en förstärkt roll för de nationella parlamenten och om formerna för riksdagens EU-arbete ger riksdagen bästa möjliga förutsättningar att fullgöra sina uppgifter. När det särskilt gäller riksdagens prövning av ett lagstiftningsutkastets förenlighet med subsidiaritetsprincipen ska kommittén överväga bl.a. hur riksdagens kommunikation med EU:s institutioner inom ramen för denna prövning påverkar funktionsfördelningen mellan riksdagen och regeringen, om riksdagen bör göra en egen bedömning, vid sidan av förslagsställarens, av huruvida subsidiaritetsprincipen är tillämplig, samt huruvida riksdagen bör medverka i en interparlamentarisk diskussion om att subsidiaritetspröva endast ett urval lagstiftningsutkast (dnr 1935-2015/16). Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2018.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tidigare tillfällen tydliggjort sin inställning att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses rymmas inom ramen för subsidiaritetsbedömningen. Utskottet vidhåller detta, men vill även här understryka att den subsidiaritetsprövning som enligt fördraget ska göras av nationella parlament handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller på unionsnivå. Utskottet konstaterar vidare att eventuella förändringar i vad de nationella parlamentens yttranden ska omfatta beslutas inom EU. Utskottet ser inte heller några andra skäl att bifalla motionen, som avstyrks.

Riksmötets öppnande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att riksmötets högtidliga öppnande i Rikssalen ska återinföras.

Motionen

Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD) begär i motion 2017/18:69 att riksmötets högtidliga öppnande i Rikssalen återinförs. Motionärerna anför att den svenska monarkin representerar kontinuitet, har ett starkt stöd bland medborgarna och tillsammans med den representativa demokratin bär upp vår historia. Att återinföra riksdagens högtidliga öppnande i Rikssalen skulle bidra till att värna och hedra våra svenska traditioner.

Gällande ordning

Enligt 3 kap. 6 § riksdagsordningen ska riksdagen senast på riksmötets tredje dag hålla ett särskilt sammanträde för riksmötets öppnande. Sammanträdet hålls i riksdagens plenisal. Statschefen förklarar på talmannens begäran riksmötet öppnat. Vid sammanträdet lämnar statsministern en regeringsförklaring om det inte finns särskilda skäl för honom eller henne att avstå från detta. Enligt 4 kap. 2 § riksdagsordningen leder talmannen eller någon av de vice talmännen riksdagsarbetet.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om att återgå till den gamla ordningen med riksmötets öppnande i Rikssalen i Kungliga slottet, senast våren 2017 i betänkande 2016/17:KU18. Utskottet har uttalat att riksmötets öppnande bör äga rum i riksdagens plenisal och att det enligt gällande ordning är talmannen som fastställer ordningen vid öppnings-sammanträdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionen.

Placeringen i riksdagens plenisal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att riksdagsledamöterna i riksdagens plenisal ska placeras efter partitillhörighet.

Motionerna

Margareta Cederfelt (M) begär i motion 2017/18:1245 ett tillkännagivande om att se över placeringen i riksdagens plenisal. Motionären anser att riksdagsledamöterna bör placeras efter partitillhörighet och inte efter valkretsstillhörighet. Dagens placering motverkar enligt motionären en livlig och aktiv debatt. En placering efter partitillhörighet är enligt motionären vanlig i t.ex. anglosaxiska länders parlament, som också är välkända för sina livliga och engagerade debatter.

Ett liknande yrkande finns i motion 2017/18:2093 av Björn Söder (SD), som också anför att kommunikationen inom partigrupperna vid främst voteringar skulle underlättas om ledamöterna var placerade efter partitillhörighet.

Bakgrund

Av 6 kap. 25 § riksdagsordningen följer att det för varje ledamot ska finnas en särskild plats i plenisalen. Enligt tilläggsbestämmelse 6.25.1 placeras ledamöterna i plenisalen valkretsvis. Ordningen mellan valkretsarna följer av praxis: Stockholms kommun kommer först och sist kommer Norrbottens län. Avgörande för ordningen inom en valkrets är antalet bevistade riksmöten och, om detta är lika, levnadsåldern.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat och avstyrkt motioner med motsvarande innehåll. Våren 2009 konstaterade utskottet att det som regel råder fri sittning under kammarsammanträdena och att det bara är under voteringar som ledamöterna måste sitta på sina egna platser (bet. 2008/09:KU15). Det står därmed ledamöterna fritt att under debatter och frågestunder gruppera sig exempelvis partivis. Med hänvisning till att det enligt utskottets kännedom inte fanns någon stark opinion bland ledamöterna att frånga den nuvarande ordningen var utskottet inte berett att ställa sig bakom förslaget om placering efter partitillhörighet. Utskottet har senare vidhållit detta ställningstagande (se bl.a. bet. 2009/10:KU11, bet. 2012/13:KU17, bet. 2014/15:KU6 och bet. 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller tidigare ställningstaganden och avstyrker motionerna.

Stöd till riksdagsarbetet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om stöd till riksdagsarbetet.

Motionen

I motion 2017/18:3027 av Finn Bengtsson (M) begärs ett arbete för en demokratisk förstärkning inom det rådande systemet. Lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier bör enligt motionären ses över för att finna en lämplig blandning mellan partiets förmåga att vinna val å ena sidan och möjligheterna att vinna medlemmar å den andra. Kravet på öppen redovisning av partiernas ekonomi bör också skärpas. Även lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen bör ses över. Den interna demokratin i en partigrupp i riksdagen bör öka. Motionären välkomnar den översyn av partistödets utformning som Demokratiutredningen föreslår.

Bakgrund

Regler om stöd till de politiska partierna finns i lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Stödet lämnas till partiernas riksorganisationer i form av partistöd och kanslistöd.

Lagen (2014:105) om insyn i finansiering av partier, förkortad insynslagen, gäller för partier som deltar i val till riksdagen eller Europaparlamentet (prop. 2013/14:70, bet. 2013/14:KU35, rskr. 2013/14:163). Syftet med lagen är att trygga allmänhetens insyn i hur partier och valkandidater finansierar sin politiska verksamhet respektive sina personvalskampanjer. Vid riksdagsbehandlingen av propositionen anförde konstitutionsutskottet att redovisningskyldigheten enligt propositionen innebär att partierna måste spara uppgifter om bl.a. bidragsgivarens identitet. Konstitutionsutskottet konstaterade att det varken i propositionen eller i den bakomliggande promemorian (Ds 2013:31) anges uttryckligen vilka uppgifter som avses. Utskottet föreslog därför ett tillkännagivande om att vissa aspekter som gäller uppgifter om en bidragsgivarens identitet bör förtydligas. Riksdagen beslutade enligt förslaget (bet. 2013/14:KU35 s. 25–27, rskr. 2013/14:163). Regeringen föreslår i proposition 2017/18:55 Ökad insyn i partiets finansiering att de uppgifter om en bidragsgivarens identitet som måste sparas är givarens namn och antingen givarens adress, personnummer eller organisationsnummer (s. 85 f.). Propositionen bereds av konstitutionsutskottet i betänkande 2016/17:KU19.

Lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen trädde i kraft den 1 januari 2017 då lagen (1999:1209) om

stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen upphörde att gälla (framst. 2015/16:RS7, bet. 2016/17:KU3, rskr. 2016/17:36). Den nya lagen innehåller i likhet med den tidigare lagen bestämmelser om basstöd till partigrupperna och om stöd för kostnader för politiska sekreterare och utrikes resor. Därutöver tas det in nya bestämmelser om rätten att inrätta ett partikansli, redovisning, återbetalningsskyldighet och stöd till språkutbildning. Den nya lagen innehåller också en delegation till Riksdagsförvaltningen att bestämma dels antalet arbetsplatser för partigruppernas kansliledning, dels storleken på stödet till partigrupperna för kostnaden för politiska sekreterare, riksdagsledamöternas utrikes resor och språkutbildning.

2014 års demokratiutredning

Regeringen beslutade den 17 juli 2014 att uppdra åt en särskild utredare att utarbeta förslag till åtgärder för att öka och bredda engagemanget inom den representativa demokratin och att stärka individens möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen. Utredningen, 2014 års demokratiutredning, överlämnade i januari 2016 betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5).

Översynen visar (s. 34) att det offentliga stödet till de politiska partierna inte fullt ut används i enlighet med vad det är avsett för. Stödet till riksdagsledamöter, som syftar till att bistå ledamöternas arbete, används i stor utsträckning till annan verksamhet än riksdagsarbete. Därutöver överförs delar av det kommunala partistödet till nationell nivå. Samtidigt visar översynen att antalet politiska sekreterare och hel- och deltidsarvoderade förtroendevalda i kommuner och landsting har ökat på senare tid. En anledning till detta är att den politiska majoriteten i kommunerna ofta försäkrar sig om ett stöd från mindre partier genom att bl.a. erbjuda avlönade politiska sekreterartjänster. Sammantaget anser utredningen att det finns skäl att tillsätta en bredare översyn av partistödet. Översynen bör i första hand ha till uppgift att klargöra i vilken mån de olika formerna av partistöd används på ett ändamålsenligt sätt och om det finns skäl att göra förändringar och förtydliganden om hur stöden ska fördelas, användas och redovisas.

En förnyad översyn av partistödet och ledamotsstödet bör därför enligt utredningen genomföras (s. 196). Syftet med översynen bör vara att klargöra hur de olika stöden fördelas, i vilken mån de olika formerna av partistöd används på ett ändamålsenligt sätt och om det finns skäl att göra förändringar eller förtydliganden i gällande regelverk. I utredningsbetänkandet anförs vidare (s. 43) att det, i syfte att underlätta kontakten med väljarna, kan finnas skäl att se över ledamotsstödet och om delar av detta bör knytas till en finansiering av kansliresurser i ledamöternas valkretsar. Betänkandet har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Vid behandlingen av en likalydande motion våren 2017 konstaterade utskottet att lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen hade trätt i kraft den 1 januari 2017, och att Demokratiutredningen hade föreslagit en förnyad översyn av partistödet och ledamotsstödet. Utskottet ansåg att Regeringskansliets beredning av förslagen inte bör föregripas, varför motionen avstyrktes (bet. 2016/17:KU18 s. 23).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionen.

Tjänstledighet för politiska uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tjänstledighet för politiska uppdrag.

Motionen

Rikard Larsson (S) begär i motion 2017/18:2578 att möjligheten att vara tjänstledig för politiska uppdrag ökar. Motionären anför att det är en viktig del av vår demokrati att man som arbetstagare har rätt till tjänstledigt för att fullgöra politiska förtroendeuppdrag. För personer som bor i ett nordiskt land och arbetar i ett annat finns det emellertid ingen laglig rätt att kräva en sådan tjänstledighet. Detta gränshinder har uppmärksammats av Nordiska ministerrådets gränshinderråd, och ett beslut har tagits i Danmark som innebär att bilaterala avtal som möjliggör tjänstledighet för politiska uppdrag kan slutas. Regeringen bör enligt motionären följa upp denna fråga i det nordiska samarbetet.

Bakgrund

Riksdagsledamöter och ersättare får enligt 4 kap. 10 § regeringsformen fullgöra sina uppdrag utan att hindras av tjänsteuppgift eller annan sådan skyldighet. Bestämmelsen innebär enligt Erik Holmberg m.fl. (Grundlagarna, 2012, s. 266) att en skyldighet att fullgöra en tjänst eller ett uppdrag som inte låter sig förenas med ledamotsuppdraget rättsligen ska vika för ledamotsuppdraget. Detta gäller oavsett om skyldigheten är av offentligrättslig eller privaträttslig natur. Bestämmelsen grundar emellertid enligt samma författare inte någon rätt till ledighet från en anställning och innebär i och för sig ingen garanti mot att en arbetsgivare avskedar eller inte återanställer en anställd som avbrutit sin anställning för att utöva ett riksdagsuppdrag.

Rätten till ledighet för att fullgöra förtroendeuppdrag på kommunal nivå eller landstingsnivå regleras i kommunallagen (2017:725). Enligt 4 kap. 11 § har förtroendevalda rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag.

Kommittén för förstärkning av den kommunala demokratins funktionssätt redovisade i betänkandet Vital kommunal demokrati (SOU 2012:30) bedömningen att det finns ett behov av att införa regler för tjänstledighet för politiska uppdrag när den förtroendevalda bor och arbetar i olika nordiska länder.

Betänkandet resulterade i propositionen Vital kommunal demokrati. Regeringen gjorde där bedömningen att det inom ramen för Nordiska ministerrådets arbete med gränshinder borde utredas om det är möjligt att införa regler om en ömsesidig rätt till tjänstledighet för förtroendevalda som arbetar i ett annat nordiskt land (prop. 2013/14:5 s. 41 f.).

Under ett informellt nordiskt kommunministermöte i augusti 2014 skrev deltagarna under en deklaration där länderna uttrycker sin vilja att arbeta vidare för att hitta en lösning på gränshindret. I Danmark har lagen om kommunernas styrelse och regionlagen ändrats. Lagändringen, som trädde i kraft den 1 april 2015, innebär att den danska regeringen har givits möjlighet att ingå bilaterala avtal om gränspendlares möjlighet till tjänstledighet.

Utskottets ställningstagande

Det finns enligt utskottets mening inte skäl att ta något initiativ till ett sådant tillkännagivande som efterfrågas i motionen. Motionen avstyrks därför.

Utskottens och riksdagsledamöternas resor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utskottens och riksdagsledamöternas resor.

Motionen

Lise Nordin och Stina Bergström (båda MP) begär i motion 2017/18:1658 att föreskrifterna för utskottens utrikesresor förtydligas så att resans innehåll prioriteras framför resmålet (yrkande 1), att utgångspunkten för utskottens resor ska vara att resan ska ha hög relevans för utskottets arbete (yrkande 2), att kravet på att upprätta en reseberättelse efter resans slut återinförs (yrkande 3), att utskotten bör eftersträva en allsidig information om studieämnet för utskottens resor, särskilt när frågor studeras där det tydligt finns olika uppfattningar (yrkande 4), att det ska vara en återhållsam tillgång till alkohol under resor (yrkande 5) och att valet av tåg som transportsätt vid utrikesresor bör underlättas för riksdagens ledamöter (yrkande 6). Motionärerna anför bl.a. att varje utskottsresa måste övervägas och prövas så

att det verkligen medför ett mervärde att göra en lång och dyr resa. För att bl.a. minska miljö- och klimatpåverkan bör föreskriften förtydligas på så sätt att resans innehåll prioriteras framför resmålet. Resornas upplägg bör vara sådant att ledamöterna får en bred kunskapsinhämtning i de frågor som studeras. Olika synvinklar på det som ska studeras bör därför tas upp för en allsidig bild. För att resorna ska kunna följas upp i efterhand bör vidare reseberättelser skrivas, vilket dessutom skulle öka öppenheten mot allmänheten. Det är vidare enligt motionärerna rimligt att ledamöter som åker på resor ska kunna delta i programmet fullt ut. Tillställningar med alkohol bör därför begränsas. Slutligen anförs att det bör bli lättare att välja tåg som transportmedel vid utrikesresor. Många gånger går det inte ens att genom riksdagens upphandlade resebyråttjänst boka tågbiljetter för utrikesresor.

Bakgrund och gällande ordning

Som tidigare nämnts var det samlade regelverket för riksdagsledamöternas ekonomiska villkor, bl.a. lagen (2016:1108) om ersättning till riksdagens ledamöter (ersättningslagen), nyligen föremål för en översyn (2013/14:URF1, bet. 2016/17:KU3, rskr. 2016/17:35).

Av 4 kap. 5 § andra stycket ersättningslagen följer att Riksdagsförvaltningen eller den som förvaltningen bestämmer beslutar om en ledamots enskilda utrikes tjänsteresor till länder som inte ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), inte har ansökt om medlemskap i EU och inte är att betrakta som potentiella kandidatländer. Ledamöterna beslutar själv om övriga tjänsteresor (tredje stycket). Av riksdagsstyrelsens föreskrift (2012:1) om utskottens och EU-nämndens utrikes resor följer att riksdagsstyrelsen för varje valperiod fastställer de ekonomiska ramarna för utskottens utrikesresor och att utskotten inom dessa ramar själva beslutar om sina resor (1 och 2 §§). Utskotten och EU-nämnden ska lämna en kortfattad skriftlig redogörelse till Riksdagsförvaltningen efter en utrikesresa. Redogörelsen ska lämnas inom tre månader efter det att resan avslutades och innehålla uppgifter om resmål, syftet med resan, tidpunkten för resan och en kort sammanfattande beskrivning av programmet och erfarenheterna av resan (3 och 4 §§). En gång efter varje valperiod ska Riksdagsförvaltningen genomföra en uppföljning av utskottens och EU-nämndens resor utifrån de inlämnade redogörelserna och kostnaderna för resorna. Information om uppföljningen ska lämnas till riksdagsstyrelsen (5 §).

I 4 kap. 8 § ersättningslagen anges att färdmedel vid tjänsteresor ska väljas med hänsyn till kostnads-, tids- och miljöaspekter. Av de allmänna råd som utfärdats i anslutning till Riksdagsstyrelsens föreskrift och allmänna råd (RFS 2016:5) om tillämpningen av ersättningslagen följer att en ledamot bör planera resor i tjänsten så att största möjliga hänsyn tas till miljön. Under åren 2008-2011 klimatkompenserade Riksdagsförvaltningen för ledamöters och anställdas flygresor. Under hösten 2012 beslutades att klimatkompensationen skulle upphöra. Riksdagsförvaltningen planerar att under 2018 på nytt införa

klimatkompensation för ledamöters och tjänstemäns flygresor utanför EU (prop. 2917/18:1 utg.omr. 1 s. 23).

För anställda i Riksdagsförvaltningen finns bestämmelser om servering av alkohol vid representation (föreskrift [2011:6] om representation) och riktlinjer för konsumtion av alkohol (Riksdagsförvaltningens alkoholpolicy, 2012-02-10, dnr 230-1189-2011/12).

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden med likalydande innehåll. Utskottet har därvid bl.a. hänvisat till den då pågående beredningen av lagstiftningsärendet om en ny ersättningslag och ansett att den beredningen inte borde föregripas (se senast bet. 2014/15:KU6 s. 11). Utskottet uttalade våren 2014 i fråga om att återinföra ett krav på reseberättelse att någon form av skriftlig dokumentation av ett utskotts utrikesresa fyller en värdefull funktion. Detta gäller enligt utskottet inte minst för att utskottet och andra ska kunna dra nytta av den ökade kunskap och de erfarenheter en resa medför. Utskottet såg emellertid inte att det var nödvändigt med ett tillkännagivande om ändrade föreskrifter, varför yrkandet avstyrktes (bet. 2013/14:KU15 s. 9). Utskottet vidhöll detta ställningstagande hösten 2016 (bet. 2016/17:KU3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att de bestämmelser som bl.a. reglerar utskottens och riksdagsledamöternas resor nyligen har varit föremål för översyn och att en ny ersättningslag trädde i kraft förra året. Utskottet anser inte att det finns skäl att göra sådana tillkännagivanden som motionärerna efterfrågar. Motionen avstyrks.

Ceremonier i riksdagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ceremonier i riksdagen.

Motionerna

Robert Hannah (L) begär i motion 2017/18:492 yrkande 4 att den allmänna rösträttens 100-årsdag uppmärksammas i riksdagen. Det är enligt motionären en otroligt viktig dag för vårt land.

Anna Hagwall (-) begär i motion 2017/18:561 att riksdagens ledamöter ska svära en ed vid mandatperiodens början om att vara lojala mot landet och tjäna det svenska folket. Att vara riksdagsledamot är enligt motionären ett

hedersuppdrag, och ledamöterna bör ta det på största allvar. En ceremoni skulle öka högtidligheten och allvaret i uppdraget.

Tidigare behandling m.m.

I juni 2013 beslutade riksdagsstyrelsen, med anledning av ett tillkännagivande av riksdagen (bet. 2012/13:KU16 s. 20 f., rskr. 2012/13:195) att ge riksdagsdirektören i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att förbereda ett jubileum med anledning av att demokratin infördes i Sverige. Riksdagsdirektören tillsatte därefter en arbetsgrupp med representanter från olika enheter inom Riksdagsförvaltningen med uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att förbereda och genomföra ett sådant jubileum. Arbetsgruppen lade i januari 2015 fram en rapport som skulle tjäna som underlag för det fortsatta arbetet. Den 25 mars 2015 tillsattes en parlamentarisk kommitté med uppdrag att lägga fram förslag på hur ett demokratijubileum skulle kunna se ut. Kommittén lämnade i oktober 2015 ett förslag på omfattning och tidpunkt för att högtidlighålla demokratins införande i Sverige.

Den 11 november 2015 beslutade riksdagsstyrelsen att riksdagens högtidlighållande av demokratins genombrott i Sverige ska inledas den 17 december 2018 och avslutas i januari 2022 samt att demokratiseringsprocessen och riksdagens roll i denna ska sättas i centrum för högtidlighållandet. Kommittén fick i uppdrag att ta fram ett program för riksdagens aktiviteter och arrangemang under perioden, och ska kontinuerligt informera riksdagsstyrelsen om sitt arbete. Riksdagsförvaltningen bistår kommittén med sekretariatsstöd, utredningar och beslutsunderlag.

Utskottet avstyrkte våren 2016 ett motionsyrkande om att högtidlighålla den allmänna rösträttens 100-årsjubileum med hänvisning till det pågående arbetet med att förbereda ett demokratijubileum, vilket enligt utskottet kunde förväntas omfatta merparten av de frågeställningar som togs upp i motionen (bet. 2015/16:16).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ett arbete pågår inom Riksdagsförvaltningen med att förbereda ett demokratijubileum som ska äga rum 2018–2022 och som ska uppmärksamma att det har gått hundra år sedan demokratins genombrott i Sverige. Det finns enligt utskottet anledning att anta att frågan om den allmänna rösträttens införande uppmärksammas inom ramen för detta jubileum. Yrkande 4 i motion 2017/18:492 får därmed anses tillgodosett och avstyrks därför. Utskottet ställer sig inte bakom yrkandet om att alla riksdagsledamöter ska svära en ed vid mandatperiodens början. Även motion 2017/18:561 avstyrks därför.

Vissa frågor som rör ledamöter i Europaparlamentet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som rör ledamöter i Europaparlamentet.

Motionerna

Maria Weimer (L) begär i motion 2017/18:407 att svenska ledamöter av Europaparlamentet ges rätt att delta i debatter i riksdagens kammare. Motionären anför att EU-frågorna fortfarande inte är tillräckligt förankrade i det dagliga riksdagsarbetet. Ibland förs debatter i riksdagen som direkt berör svenska Europaparlamentariker men utan att dessa har möjlighet att yttra sig. Att låta dem delta i debatter i riksdagen skulle enligt motionären minska avståndet mellan Stockholm och Bryssel.

Åsa Westlund och Alexandra Völker (båda S) begär i motion 2017/18:1371 att Sveriges regering ska agera för att ledamöter av Europaparlamentet ska kunna vara föräldralediga från sitt uppdrag, på samma sätt som ledamöter av Sveriges riksdag. Detta skulle underlätta för framför allt kvinnor i barnafödande ålder att vara Europaparlamentariker.

Bakgrund

Varje riksdagsledamot och statsråd får, med vissa begränsningar som gäller ordningen vid sammanträdet, fritt yttra sig vid kammarsammanträden i alla frågor som är under behandling och om lagligheten av allt som sker vid sammanträdet (6 kap. 15 § riksdagsordningen).

En riksdagsledamot har enligt ersättningslagen rätt till bl.a. föräldraledighet och ersättning under ledigheten. Ersättningen motsvarar enligt 3 kap. 8 § den ersättning som lämnas vid föräldraledighet till anställda vid Riksdagsförvaltningen.

I artikel 3 i Europaparlamentets beslut av den 28 september 2005 om antagande av Europaparlamentets ledamotsstadga (2005/684/EG), ledamotsstadgan, anges att ledamöterna ska rösta individuellt och personligen. I artikel 177 i Europaparlamentets arbetsordning föreskrivs att rösträtten är personlig. I ledamotsstadgan finns bestämmelser om bl.a. arvode, pension, övergångsersättning och stöd för att anlita medarbetare.

Enligt artikel 148 i Europaparlamentets arbetsordning ska det antecknas om en ledamot är närvarande vid sammanträden, och det ska även anges om en ledamot är närvarobefriad. I artikel 31 i tillämpningsföreskrifterna till Europaparlamentets ledamotsstadga (tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets ledamotsstadga, presidiets beslut av den 19 maj och 9 juli 2008) finns bestämmelser om att en ledamots ekonomiska ersättning minskar om ledamoten varit frånvarande under omröstningar.

Enligt ledamotsstadgan och dess tillämpningsföreskrifter kan en ledamot vara frånvarande med läkarintyg under tre månader före beräknad nedkomst och sex månader efter barnets födelse utan att det räknas som frånvaro. Enligt tillämpningsföreskrifterna artikel 31 punkt 4 ska en ledamot som är gravid nämligen befrias från skyldigheten att närvara vid parlamentets officiella sammanträden under en period på tre månader före barnets födelse. Ledamoten ska lämna in läkarintyg som anger beräknat datum för nedkomsten. Efter nedkomsten ska ledamoten befrias från skyldigheten att närvara vid officiella sammanträden under en period på sex månader. Ledamoten ska lämna in en kopia av barnets födelseattest.

Generaldirektoratet för unionens interna politik har på uppdrag av Europaparlamentets utskott för kvinnors rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män (FEMM) utarbetat ett policydokument (PE 556.937) om medlemsstaternas och Europaparlamentets bestämmelser om föräldraledighet. I dokumentet konstateras att innebörden av bestämmelserna i ledamotsstadgan och dess tillämpningsföreskrifter är att Europaparlamentets ledamöter får vara frånvarande före och efter barnafödande även om det inte finns någon officiell föräldraledighet eller möjlighet till ersättare i röstningssammanhang (artikel 148 i Europaparlamentets arbetsordning).

Tidigare behandling

Utskottet behandlade våren 2017 ett motionsyrkande om Europaparlamentarikers rätt till föräldraledighet med motsvarande innehåll som det nu aktuella. Utskottet konstaterade då att innebörden av ledamotsstadgan och dess tillämpningsföreskrifter är att Europaparlamentets ledamöter får vara frånvarande före och efter barnafödande även om det inte finns någon officiell föräldraledighet eller möjlighet till ersättare vid omröstningar. Frågor om att ändra dessa bestämmelser kan enligt utskottet tas upp i Europaparlamentet. Motionsyrkandet avstyrktes (bet. 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande om föräldraledighet för ledamöter av Europaparlamentet. Utskottet ställer sig inte heller bakom yrkandet om att ledamöter av Europaparlamentet ska ha rätt att debattera i riksdagens kammare. Motionsyrkandena avstyrks.

Riksdagsförvaltningens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner som gäller Riksdagsförvaltningens verksamhet.

Motionerna

Jan Lindholm (MP) begär i motion 2017/18:281 att det införs ett totalt rökförbud i riksdagens lokaler (yrkande 1 och 2). Motionären anför att det finns praktiska, tekniska och signalpolitiska motiv till ett totalt rökförbud i riksdagens lokaler, vilket också skulle innebära att de särskilda rökkurer som finns på olika ställen i riksdagen skulle tas bort.

Samma motionär begär i motion 2017/18:285 att riksdagens byggnader förses med solenergiteknik (yrkande 1 och 2). Motionären anför att många parlamentsbyggnader i världen har försetts med solenergi. Riksdagen och dess ledamöter skulle föregå med gott exempel inför medborgarna genom att införa solenergi.

Allan Widman och Birgitta Ohlsson (båda L) begär i motion 2017/18:406 att det i riksdagen inrättas en minnesplats för veteransoldater. Motionärerna anför att på samma sätt som riksdagen avdelat utrymmen för att hedra framstående politiker och diplomater kunde veteransoldater, som under lång tid deltagit i fredsbevarande operationer utomlands, hedras i riksdagens lokaler.

Robert Hannah (L) begär i motion 2017/18:492 att ett centralt rum i riksdagen ges namn efter Kerstin Hesselgren (yrkande 1), att byster, tavlor eller liknande som föreställer de fem första kvinnliga riksdagsledamöterna tas fram och placeras på centrala platser i riksdagen (yrkande 2), samt att byster, tavlor eller liknande som föreställer Sveriges första kvinnliga statsråd, partiledare och talman tas fram och placeras på centrala platser i riksdagen (yrkande 3). Motionären anför att det finns mycket kvar att göra för jämställdheten i Sverige. De kvinnliga pionjärer som bidragit till den svenska demokratin bör åskådliggöras.

Per Lodenius (C) begär i motion 2017/18:960 att riksdagsledamöternas visitkort ska kunna kompletteras med punktskrift. Motionären anför att riksdagen bör vara tillgänglig för alla, och ett sätt att uppnå detta är att det ska gå att få visitkort med punktskrift.

Betty Malmberg (M) begär i motion 2017/18:3154 yrkande 3 att Riksdagsförvaltningen ska ange s.k. löneskatter på de anställdas lönebesked. Motionären anför att lönebeskeden bör vara utformade så att den anställdes totala skatt anges. Detta skulle bidra till en bättre kunskap om skattenivåerna i Sverige.

Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD) begär i motion 2017/18:3269 att riksdagens presentutbud bör breddas, så att det bl.a. innehåller även bordsflaggor, minnesmynt och statyetter.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har i tidigare betänkanden behandlat motionsyrkanden med förslag på bl.a. rökförbud i riksdagens lokaler, solceller på riksdagens byggnader, konstutsmyckningar i riksdagens lokaler och visitkort med punktskrift. Utskottet har avstyrkt motionerna med hänvisning till att beslutanderätten i dessa frågor i första hand ligger hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet har i det sammanhanget påmint om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet (se bl.a. bet. 2012/13:KU17, bet. 2014/15:KU6 och bet. 2016/17:KU18).

Utskottets ställningstagande

Motionerna tar upp frågor som på olika sätt avser Riksdagsförvaltningens verksamhet. Beslutanderätten i dessa frågor ligger i första hand hos Riksdagsförvaltningens ledning. Utskottet vill, liksom vid tidigare behandling av liknande motionsyrkanden, påminna om de kanaler som finns för att framföra synpunkter till Riksdagsförvaltningens ledning, exempelvis ledamotsrådet. Motionerna avstyrks.

Reservationer

1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (V)

av Mia Sydow Mölleby (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2119 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2017/18:167 av Jeff Ahl (SD) yrkande 1,

2017/18:1183 av Jonas Jacobsson Gjörtlér (M) yrkande 2,

2017/18:1567 av Johnny Skalin (SD),

2017/18:2067 av Johan Nissinen (SD),

2017/18:2080 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2,

2017/18:2307 av Anti Avsan (M) och

2017/18:3542 av Johnny Skalin (SD).

Ställningstagande

Jämfört med de flesta inom väljarkåren har riksdagsledamöterna mycket höga månadsersättningar. Detta riskerar att skapa en förtroendeklyfta mellan de folkvalda och det folk de representerar. Det finns dock starka argument för förhållandevis höga arvoden. Ett någorlunda högt arvode kan skapa förutsättningar för att så många som möjligt ska kunna tänka sig att ställa upp för ett riksdagsuppdrag och för att de som stiftar lagar inte ska påverkas av ekonomiska hänsyn i sitt beslutsfattande. Ett sätt att begränsa arvodets storlek vore att låta det motsvara ett prisbasbelopp per månad. Riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag om att binda nivån på riksdagsledamöternas grundarvode till ett prisbasbelopp per månad.

Härutöver borde de extra ersättningar som betalas ut för olika uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet avskaffas. En rimligare ordning vore att arbetsuppgifterna fördelas inom parti grupperna så att den som har ett uppdrag som exempelvis utskottsordförande avlastas när det gäller andra delar av riksdagsuppdraget. På det sättet kunde arbetsbördan bli likvärdig för alla och extraarvodena avskaffas. Riksdagsstyrelsen bör utreda hur de extra ersättningarna för uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet kan avskaffas.

2. Riksdagens prövning av subsidiaritetsprincipen, punkt 10 (SD)

av Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:3062 av Mikael Eskilandersson (SD) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Den svenska riksdagen är ett av få parlament som prövar hur samtliga utkast till lagstiftningsakter förhåller sig till subsidiaritetsprincipen. Ofta talas här om en ”subsidiaritetsprövning”, en term som dock inte finns med i EU-fördragen eller de tillhörande protokollen. Här används i stället benämningen ”subsidiaritetsprincipen”. En mer korrekt term för den prövning som görs av riksdagen skulle därför vara ”prövning av subsidiaritetsprincipen”. Eftersom det i artikel 5 i protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna slås fast att utkast till lagstiftningsakter ska motiveras med avseende på både subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna borde riksdagen yttra sig över ett lagstiftningsutkast förhållande till båda dessa principer. Dessutom bör varje yttrande innehålla noteringar om vilka finansiella konsekvenser ett utkast får och vad det medför för administrativt ansvar för nationella regeringar och myndigheter. Riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag om riksdagens prövning av lagstiftningsutkast förhållande till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i enlighet med vad som anförs i motionen. Regeringen kan därefter behöva anpassa sina rutiner och underlag på ett sådant sätt att riksdagens prövning kan avse både subsidiaritet och proportionalitet.

Särskilda yttranden

1. Riksdagsledamöternas arvode, punkt 2 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Riksdagsledamöternas arvoden saknar i dag koppling till deras faktiska arbetsinsats. Exempelvis kan en s.k. politisk vilde som inte deltar i riksdagsarbetet få samma ersättning som hårt arbetande ledamöter. Det finns visserligen en viss differentiering i ersättningen genom de tilläggsarvoden och extra arvoden som betalas ut för vissa uppdrag, t.ex. som utskottsordförande. Denna differentiering tar dock ingen hänsyn till ledamöternas totala arbetsinsats.

Ett sätt att komma till rätta med detta vore att ta fram en standardiserad arbetsbeskrivning för riksdagsuppdraget, som knyts till en ersättningstrappa med olika ersättningsnivåer. Skulle det visa sig att en ledamot inte lever upp till kraven enligt arbetsbeskrivningen ska man kunna jämka ersättningen i motsvarande mån. Som vi har framfört i ett annat sammanhang bör Riksdagsförvaltningen, i samråd med bl.a. Riksdagens arvodesnämnd, ta fram en sådan arbetsbeskrivning och sådana ersättningsnivåer.

2. EU-flagga i riksdagens plenisal, punkt 5 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

I riksdagens plenisal hänger både en svensk flagga och en EU-flagga. Enligt vår uppfattning borde det inte finnas en EU-flagga i plenisalen, men då det är talmannen som beslutar om flaggning i plenisalen avstår vi från att reservera oss.

3. Frågor som rör riksdagsuppdraget, punkt 8 (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Ansvar för att upprätthålla förtroendet för demokratin ligger på hela samhället, men inte minst på de förtroendevalda. Dessvärre finns det riksdagsledamöter som inte tar detta förtroende på allvar utan som uteblir från mycket av arbetet i riksdagen. Detta är oacceptabelt och kan skada såväl balansen inom de demokratiska församlingarna som förtroendet för de folkvalda representanterna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:33 av Björn Söder (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avlägsna EU-flaggan i plenisalen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:35 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i riksdagsordningen gällande sammansättningen av krigsdelegationens presidium och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:69 av Markus Wiechel och Jeff Ahl (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra riksmötets högtidliga öppnande i Rikssalen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:166 av Jeff Ahl (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avgångna riksdagsledamöter ska omfattas av samma villkor som medborgare med a-kassa och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:167 av Jeff Ahl (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frysa riksdagsledamöternas arvodesnivåer till dess att den reella skillnaden blir densamma som 1998 samt om att därefter låsa framtida ökning av arvoden till hur reallöneökningen för gruppen arbetare utvecklar sig, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2017/18:281 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen beslutar att införa ett totalt rökförbud i riksdagens lokaler.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett totalt rökförbud i riksdagens lokaler och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:285 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagens fastigheter bör signalera framåtskridande genom att förses med modern solenergiteknik och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagens byggnader ska utstråla framåtanda och modern teknik genom att så långt möjligt förses med solenergiteknik och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:288 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med lagförslag som innebär att den allmänna motionstiden upphävs och att det i stället införs en generell initiativrätt för samtliga riksdagens ledamöter genom ständigt motionsrätt och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:360 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av utskottsorganisationen för att inrätta ett hållbarhetsutskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:406 av Allan Widman och Birgitta Ohlsson (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätta en minnesplats för veteransoldater i riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:407 av Maria Weimer (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska Europaparlamentariker bör ges rätt att delta i debatter i riksdagens kammare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:492 av Robert Hannah (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att namnge ett centralt rum i riksdagen efter Kerstin Hesselgren och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram byster, tavlor eller liknande av de fem första kvinnliga ledamöterna och placera dem på centrala platser i riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ta fram byster, tavlor eller liknande av Sveriges första kvinnliga statsråd, partiledare och talman och placera dem på centrala platser i riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den allmänna rösträttens 100-årsdag bör uppmärksammas av riksdagen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:558 av Anna Hagwall (-):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera riksdagskansliet till 1/3 av dess nuvarande storlek och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:561 av Anna Hagwall (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ledamöter ska svära en ed vid mandatperiodens början om att vara lojala mot landet och tjäna det svenska folket och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:846 av Peter Persson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att återinrätta ett bostadsutskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:960 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att visitkortet för riksdagens ledamöter ska kunna kompletteras med punktskrift och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:1183 av Jonas Jacobsson Gjörtler (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersättningssystemen för riksdagsledamöter bör ändras och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1245 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över placeringar i kammaren och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:1371 av Åsa Westlund och Alexandra Völker (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det kan säkerställas att Europaparlamentariker är berättigade till föräldraledighet med en tjänstgörande ersättare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:1450 av Margareta Larsson (-):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en arbetsgrupp vars uppdrag är intervjuer och observationer bland riksdagens ledamöter för en samlad analys kring uppförandenormer i enlighet med motionens intentioner och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:1567 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana arvodesnämnden att sänka grundarvodet för riksdagsledamöter och att arvodessystemet för utskotten och EU-nämnden bör ses över och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:1658 av Lise Nordin och Stina Bergström (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga föreskrifterna för utrikesresor så att resans innehåll prioriteras framför resmålet och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det verkligen är hög relevans för utskottens arbete som bör vara utgångspunkten för utskottens resor och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra kravet om reseberättelse efter resans slut och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att man bör eftersträva en allsidig information om studieämnet för utskottens resor, speciellt när man studerar frågor där det finns tydligt olika uppfattningar, och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om alkohol vid utskottens utrikesresor och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för riksdagsledamöter att välja tåg som transportsätt vid utrikes resor och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2064 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagsledamöterna ska ha två arbetsveckor om året ute på en vanlig arbetsplats och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2067 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riksdagsledamöternas arvoden och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2080 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder mot förtroendevaldas skolk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett nytt tvådelat arvodessystem för riksdagsledamöter

där en del grundar sig på arbetsbelastning och den andra ligger fast, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2092 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föra statistik i riksdagens utskott och i EU-nämnden och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2093 av Björn Söder (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om placering i plenisalen och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2114 av Annika Hirvonen Falk och Carl Schlyter (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökad transparens kring lobbyism och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om register över lobbyister vid Sveriges riksdag och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2119 av Mia Sydow Mölleby m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagsstyrelsen bör återkomma med förslag om att binda nivån på riksdagsledamöternas grundarvode till 100 procent av ett prisbasbelopp per månad och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagsstyrelsen bör utreda hur de extra ersättningar som finns för uppdrag direkt knutna till riksdagsarbetet kan avskaffas och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2307 av Anti Avsan (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riksdagsledamöternas arvoden och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2392 av Rasmus Ling (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram ett regelverk som möjliggör att riksdagsledamöter får använda sina årskort på SJ för privata resor, förutsatt att dessa då förmånsbeskattas, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2017/18:2578 av Rikard Larsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt till tjänstledighet för politiska uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3027 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett arbete för en demokratisk förstärkning inom det rådande systemet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3062 av Mikael Eskilandersson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att benämningen ”subsidiaritetsprövning” bör ses över och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att benämningen ”subsidiaritetsprövning” ska ersättas med ”subsidiaritetsprincipsprövning” eller motsvarande mer adekvat vokabulär och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att oavsett benämning så bör en prövning av och enligt subsidiaritetsprincipen alltid innehålla ett yttrande om både subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga att varje yttrande gällande proportionalitetsprinciperna bör innehålla noteringar om vad ett utkast till lagstiftningsakt får för finansiella konsekvenser och administrativt ansvar som vilar på nationella regeringar eller regionala eller lokala myndigheter, och detta tillkännager riksdagen för riksdagsstyrelsen.

2017/18:3154 av Betty Malmberg (M):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Riksdagsförvaltningen direktiv om att börja ange s.k. löneskatter på anställdas lönebesked och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:3269 av Roger Richtoff och Mikael Jansson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagen bör bredda sitt presentutbud och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

2017/18:3542 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana arvodesnämnden att sänka grundarvodet för riksdagsledamöter och att

arvodessystemet för utskotten och EU-nämnden bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3820 av Mikael Jansson och Jonas Millard (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett it-utskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.